Sporten, bewegen en mee blijven doen

Sportnota Gemeente Dongen
2013 - 2016

Sportnota 2013-2016

Sporten, bewegen en mee blijven doen

Sportnota Dongen
2013-2016

			Pag.
Samenvatting			4
1	Inleiding		5
	1.1	Aanleiding	5
	1.2	Opzet nota	5
	1.3.	Karakter en uitvoering van de nota	6
2	Ontwikkelingen op sportgebied		7
	2.1	Landelijke en provinciale ontwikkelingen	7
	2.2	Dongense ontwikkelingen	7
	2.3	Sport in Dongen	10
3	Visie en doelstellingen: het stimuleren van sport en bewegen		11
4	Versterken van sportverenigingen		13
	4.1	Overleg met de Sportfederatie	13
	4.2	De combinatiefunctionaris voor verenigingen	13
	4.3	Andere mogelijke vormen van ondersteuning	14
5	Ondersteuning van de sporter		15
	5.1	Facilitering en subsidie	15
	5.2	Sport- en beweegaanbod	15
	5.3	Het JOGG-project	16
	5.4	De combinatiefunctionaris in het onderwijs en na school	16
6	Sportpromotie		18
	6.1	Voortzetting van het Sportcafé	18
	6.2	JOGG als promotiemiddel	18
	6.3	Reguliere communicatiemiddelen	18
7	Bevorderen van het gebruik van binnensportaccommodaties		20
	7.1	Binnensportaccommodatie	20
	7.2	Multifunctioneel gebruik, clustering voorzieningen en verhogen bezetting	21
	7.3	Beheer en exploitatie	22
	7.4	Onderhoud	22
	7.5	Tarievenbeleid binnensportaccommodaties	22
8	Bevorderen van het gebruik van buitensportaccommodaties		24
	8.1	Buitensportaccommodaties	24
	8.2	Het proces van verzelfstandiging naar privatisering	25
	8.3	Multifunctioneel gebruik, clustering voorzieningen en verhogen bezetting	26
	8.4	Onderhoud	27
	8.5	Tarievenbeleid buitensportaccommodaties	27
	8.6	Investeringen en investeringssubsidies	27
9	Inrichting openbare ruimte: spelen, fietsen en wandelen		28
10	Overzicht beslispunten		29
11	Uitvoering		31
	11.1	Jaarlijkse uitvoering van de nota	31
	11.2	Overzicht van actiepunten	31

Bijlage 1:	Financiële kaders	33
Bijlage 2:	Tarieven Buitensportaccommodaties seizoen 2012-2013 Tarieven Binnensportaccommodaties seizoen 2012-2013 Benchmark gebruikerstarieven omringende gemeenten	35
Bijlage 3:	Literatuurlijst.	37

Samenvatting

Sport en de gemeente Dongen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Een grote groep Dongenaren is betrokken bij sportverenigingen, zowel actief sportend als aan de zijlijn. De gemeente heeft de afgelopen decennia steeds geïnvesteerd in een goed lokaal sportklimaat. De gemeente vindt het belangrijk om hierin te blijven investeren. Maar er kan niet aan voorbij worden gegaan, dat in de afgelopen jaren de financiële mogelijkheden en daarmee het uitgavenpatroon van de gemeente veranderd zijn. Wat echter niet is veranderd, is het belang dat de gemeente hecht aan sport voor Dongenaren van jong tot oud. De gemeente vindt het belangrijk dat de inwoners van Dongen voldoende bewegen, maar ook dat zij lekker in hun vel zitten en dat zij plezier hebben in het sporten met elkaar.

Met deze sportnota ligt er een kader om te zorgen voor de basis, namelijk het stimuleren van sportbeoefening en beweging. De gemeente blijft zich ervoor inspannen dat de kwetsbare Dongenaar de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten. Deze groep wil de gemeente met dit sportbeleid ondersteunen en stimuleren.
Daarnaast wil de gemeente ervoor zorgen dat de sportvoorzieningen op niveau blijven. Hiervoor vraagt de gemeente op onderdelen inzet van de verenigingen en inwoners. Dongenaren zijn, individueel en in verenigingsverband, zelf verantwoordelijk voor hun sportbeoefening, maar de gemeente schept de voorwaarden hiervoor.

Het stimuleren van sport en beweging wil de gemeente gaan doen op basis van de volgende vijf doelstellingen:

1. Het versterken van sportverenigingen;
2. Ondersteuning van de sporter;
3. Sportpromotie;
4. Het bevorderen van het gebruik van binnensportaccommodaties;
5. Het bevorderen van het gebruik van buitensportaccommodaties.

Ten eerste richt de sportnota zich op het stimuleren van sportbeoefening en beweging. Dit betekent dat de Dongense sportverenigingen worden ondersteund op het gebied van samenwerking en promotie. Hierbij ligt een belangrijke rol voor de Dongense Sportfederatie.

Op de tweede plaats krijgt ook de individuele sporter aandacht in de sportnota. De gemeente biedt mogelijkheden voor de individuele sporter om sport bereikbaar te maken. Een sport- en beweegaanbod gericht op kwetsbare groepen wordt bevorderd.

Door middel van sportpromotie worden Dongenaren gestimuleerd om te gaan of blijven sporten en bewegen.

Daarnaast wordt gekeken hoe de gemeente samen met de verenigingen kan zorgen voor de benodigde randvoorwaarden voor het beoefenen van sport. Ondanks de bezuinigingen wil de gemeente de sportvoorzieningen op niveau houden. Daarbij schakelt de gemeente ook de verenigingen en gebruikers in, om te kijken wat zij zelf kunnen oppakken om de voorzieningen op niveau te houden en deze zo optimaal mogelijk te gebruiken.

De Sportnota 2013-2016 is een kadernota. Dit betekent dat in deze nota de uitgangspunten opgenomen zijn, waaraan het sportbeleid de komende jaren moet voldoen. Daarnaast worden jaarlijks de prioriteiten vastgesteld en wordt bekeken hoe deze prioriteiten kunnen worden uitgewerkt. De prioriteiten worden besproken met de Dongense Sportfederatie en daarna vervat in een uitvoeringsprogramma dat wordt vastgesteld door het college.

Hoofdstuk 1 Inleiding

De nieuwe sportnota voor de gemeente Dongen heeft de ondertitel 'Sporten, bewegen en mee blijven doen'. Deze titel verwijst allereerst naar het beleid dat de gemeente tot dusver heeft gevoerd. Dat beleid heeft geleid tot een rijk verenigingsleven en een breed aanbod aan sportaccommodaties en sportmogelijkheden. Dongen telt niet alleen gemeentelijke sportvoorzieningen, er zijn ook veel voorzieningen die niet door toedoen van de gemeente tot stand zijn gekomen.

Behalve naar het rijke sportleven in Dongen verwijst de titel naar een nieuwe ambitie: iedere Dongenaar kan op een voor hem of haar geschikte manier meedoen en mee blijven doen aan sport en beweging. Sport is immers veel meer dan een plezierige en ontspannen manier van vrijetijdsbesteding. Sport heeft invloed op de hele samenleving en draagt bij aan deelname aan de samenleving, de vergroting van de maatschappelijke samenhang, verbetering van de leefbaarheid en bevordering van de volksgezondheid.

1.1 Aanleiding

De Sportnota 2013-2016 staat om twee redenen niet op zichzelf.

Op de eerste plaats is van belang dat de Sportnota 2013-2016 voortborduurt op de tot nu toe geldende sportnota en beleidslijnen, die daarin zijn vermeld, doortrekt.

Op de tweede plaats omdat in de sportnota nieuwe gemeentelijke kaders (gebaseerd op de WMO-gedachte) worden vertaald naar het beleidsterrein sport.
Vanaf 2010 is er in het gemeentelijk beleid, mede als uitvloeisel van het WMO-beleid, een aantal uitgangspunten gehanteerd. De gemeente stelt kaders, waarbinnen inwoners, instellingen en bedrijven hun eigen verantwoordelijkheid kunnen invullen. Het beleid moet daartoe uitnodigen, faciliteren en activeren. De gemeente vormt een vangnet voor de kwetsbare inwoner en zet zich ervoor in dat iedereen mee kan doen. Samenwerking vormt een belangrijk middel om met elkaar de gestelde doelen te bereiken. Multifunctioneel gebruik van voorzieningen wordt gestimuleerd.
Die uitgangspunten van beleid zijn inmiddels vertaald naar diverse beleidskaders (waaronder het subsidiebeleid) en dat gebeurt door middel van de voorliggende sportnota ook naar het beleidsterrein sport.

De Sportnota is tot stand gekomen met inbreng van beleidsambtenaren van diverse disciplines en besproken met de Sportfederatie. De Sportfederatie is het overlegplatform waarin 90% van de Dongense sportverenigingen zich heeft verenigd. De nota is vervolgens verspreid onder de leden van de Sportfederatie, overige sportverenigingen en relevante partijen uit het maatschappelijk veld van de gemeente Dongen en hen is gevraagd te reageren op het document. Hun inbreng heeft geleid tot de definitieve versie van de Sportnota 2013-2016 'Sporten, bewegen en mee blijven doen'.

1.2 Opzet Nota

Deze nota is opgebouwd uit een samenvatting, elf hoofdstukken en een aantal bijlagen.

In hoofdstuk 2 worden landelijke, provinciale en lokale ontwikkelingen geschetst.
In hoofdstuk 3 worden op basis hiervan de visie en speerpunten van de nota geformuleerd. Hoofdstuk 4 gaat in op het versterken van sportverenigingen, hoofdstuk 5 op 'ondersteuning van de sporter' en hoofdstuk 6 op 'sportpromotie'. Hoofdstuk 7 heeft betrekking op de binnensportaccommodaties en hoofdstuk 8 op buitensportaccommodaties. Hoofdstuk 9 gaat kort in op in de openbare ruimte aanwezige voorzieningen.

De hoofdstukken worden afgesloten met beslispunten voor uw raad, alsmede worden de actiepunten geformuleerd die zullen worden opgepakt.

In hoofdstuk 10 staat een overzicht van de beslispunten van de gemeenteraad en in hoofdstuk 11 wordt de wijze van uitvoering van het geformuleerde sportbeleid in grote lijnen geschetst.
Daarna volgen de bijlagen, waarin onder andere een uitleg over de financiële achtergronden en de literatuurlijst zijn opgenomen.

1.3. Karakter en uitvoering van de nota

De sportnota is aan te merken als een kadernota, waarin de hoofdlijnen van het sportbeleid worden geformuleerd. De Sportnota 2013-2016 is richtinggevend en dus kaderstellend voor de uitvoering. Om flexibel en adequaat in te kunnen spelen op diverse ontwikkelingen, is ervoor gekozen de beleidsnota los te koppelen van de uitvoering. De specifieke uitvoeringsmaatregelen komen te staan in een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma. Dat uitvoeringsprogramma bevat de prioriteiten die - in samenspraak met de Sportfederatie en voor zover het hen direct aangaat met verenigingen - voor het betreffende jaar worden uitgewerkt. Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het college van B&W.

Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen op sportgebied

Om de visie en speerpunten van de gemeente Dongen te formuleren worden in dit hoofdstuk de landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van sport op een rij gezet. Daarna volgt een paragraaf over sporten in Dongen.

2.1 Landelijke en provinciale ontwikkelingen

Landelijke onderzoeken wijzen uit dat steeds minder mensen regelmatig bewegen. Sport en bewegen hebben een belangrijke preventief effect op het gebied van fysieke en mentale gezondheid. De wijze van het bedrijven van sport is de afgelopen jaren echter veranderd. Waar voorheen overwegend bij sportverenigingen werd gesport, wordt nu steeds meer individueel gesport en bewogen. Vrijetijdsbesteding verandert en dit heeft zowel invloed op de vormen van het actief sporten en bewegen, als op de inzet van vrijwilligers.

Het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) speelt op deze ontwikkelingen in met de meest recente nota *Tijd voor Sport, 2006-2010,* het uitvoeringsprogramma *Samen voor Sport 2006-2010* en de beleidsbrief *De kracht van sport* uit 2008. Het is de ambitie van VWS om iedereen zo lang mogelijk gezond te houden, mensen met een beperking te ondersteunen en maatschappelijke participatie te bevorderen[1]. De Rijksoverheid wil dat zoveel mogelijk mensen bewegen en genieten van sport en wil de lokale sportinfrastructuur versterken. Het landelijk sportbeleid is opgebouwd rond de drie pijlers Bewegen, Meedoen en Presteren. Het kabinet wil vooral inzetten op het versterken van sportverenigingen, het stimuleren van gehandicaptensport, het ontwikkelen van talent en het stimuleren van een actieve leefstijl.

Dit rijksbeleid vertaalt zich onder andere in de Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctie). Vanaf 2008 stelt het rijk hiervoor een structurele financiële impuls beschikbaar. Een combinatiefunctionaris is in dienst bij een werkgever, maar werkt voor meerdere partijen of sectoren. De voorwaarde van de Rijksoverheid voor de inzet van de combinatiefunctionaris is een gemeentelijke cofinanciering.
De provincie Noord-Brabant pakt enkele van de speerpunten van het rijk op en investeert op het gebied van sport met name in talentontwikkeling, topsportevenementen, topsportaccommodaties en toegankelijkheid van sport voor alle Brabanders, waaronder gehandicapten. De verantwoordelijkheid voor het versterken van de sportverenigingen, voor het betrekken van het onderwijs bij sport en voor de toegankelijkheid van verenigingen en accommodaties, ligt bij de gemeente.

2.2 Dongense ontwikkelingen

Sportnota 2006-2009
In 2009 is het sportbeleid geëvalueerd. De belangrijkste aanbevelingen voor toekomstig beleid hieruit waren:

- Meer accent op de stimulerende en ondersteunende rol van de gemeente;
- Meer aandacht voor multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen;
- Onderzoek naar de ‘groene velden complexen’ die in aanmerking komen voor privatisering of verzelfstandiging;
- Het aanscherpen van het beleid voor het verstrekken van investeringssubsidies.

In 2010 is in opdracht van de gemeente een afstudeerscriptie tot stand gekomen genaamd *Een leven lang sporten in Dongen*[2]*.* De conclusies uit dit onderzoek zijn gebaseerd op de evaluatie van de Sportnota 2006-2009, op een enquête en de uitkomsten van een forumavond. De belangrijkste conclusies zijn:

- Inzetten op clustering en multifunctioneel gebruik gemeentelijke accommodaties;
- Participatie doelgroepen jeugd en ouderen stimuleren;
- Inzetten op samenwerking met sportverenigingen en samenwerking tussen sportverenigingen onderling.

[1] www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws
[2] Job Vermeulen, 2010 *Sportnota 2011-2014, Een leven lang sporten in Dongen,*

Na afronding van het takendebat en het Subsidieprogramma 2013-2016 zijn de voorbereidingen voor de Sportnota 2013-2016 gestart.

Demografische ontwikkelingen
De verwachte bevolkingsgroei in de gemeente Dongen is in de komende vier jaren gering en zal niet leiden tot een sterke groei van de ledentallen van de Dongense sportverenigingen. De verschuiving tussen leeftijdscategorieën wel. Dongen vergrijst en de groep ouderen die actief is als sportbeoefenaar en in het verenigingsleven zal in omvang toenemen.

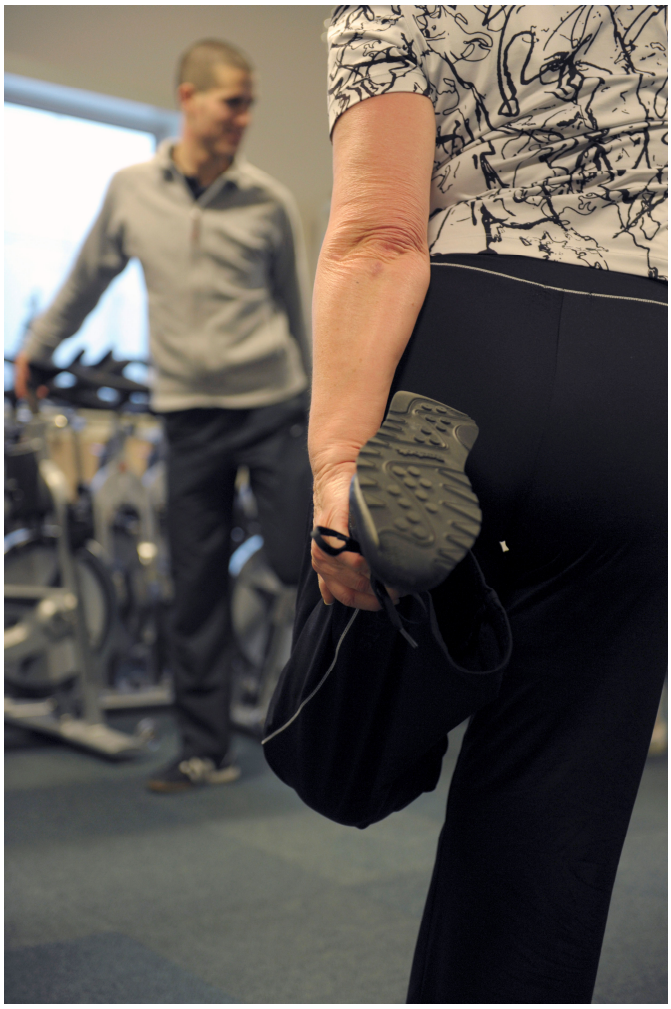

In 2011 heeft GGD Hart voor Brabant een jeugdmonitor afgenomen bij de Dongense jeugd tussen 2 en 11 jaar[3]. De cijfers voor overgewicht zijn licht afgenomen ten opzichte van 2007 en zijn gemiddeld 10%, vergeleken met 11% in de regio. Opvallend zijn echter wel de cijfers in de leeftijdscategorie 10-11 jaar. In deze leeftijdscategorie heeft namelijk 19% last van overgewicht, 4 procent meer dan in de regio. Deze gegevens krijgen extra aandacht in hoofdstuk 5 *Ondersteuning van de sporter*.
Het GGD heeft eveneens een monitor afgenomen bij Dongenaren tussen 12 en 18 jaar[4]. Hieruit komt naar voren dat het percentage jongeren met overgewicht ten opzichte van 2007 licht is toegenomen, naar 9%. Dit is nog steeds 2% onder het gemiddelde in de regio. Slechts 24% van de jongeren sport elke dag minimaal een uur, in 2007 was dit 22%. Het gemiddelde in de regio is 27%.

Het laatste onderzoek van GGD Hart voor Brabant naar de gezondheid van volwassenen in de leeftijd van 19 tot 64 jaar[5], stamt uit 2009. In dat jaar is eveneens een gezondheidsmonitor voor ouderen[6] gehouden. 48% van de volwassen Dongenaren heeft overgewicht (dit ligt 2% procent boven het regionaal gemiddelde) en hiervan lijdt 11% aan ernstig overgewicht. In de categorie ouderen ligt dit hoger, daarin heeft namelijk 63% last van overgewicht en 22% heeft ernstig overgewicht (dit ligt 5% hoger dan het regionaal gemiddelde). 40% van de ondervraagde volwassenen voldoet niet aan de landelijke beweegnorm Gezond Bewegen, bij de doelgroep ouderen voldoet 35% niet aan de beweegnorm voor 55-plussers. Dit is ongeveer even hoog als het gemiddelde in de regio. In Dongen is 45% van de volwassenen lid van een sportvereniging of sportclub. Van de ouderen geeft 4% aan dat zij behoefte hebben aan sport- of bewegingsactiviteiten voor ouderen vanuit een activiteiten- of dienstencentrum, in 2004 was dit nog 8%. 9% van de ouderen maakt er daadwerkelijk gebruik van, in 2004 was dit nog 13%.

[3] GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Kinderen (0-11 jaar) 2011*
[4] GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Jongeren (12-18 jaar) 2011*
[5] GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Volwassen (19 -64 jaar) 2009*
[6] GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Ouderen (65 jaar en ouder) 2009*

Het aantal ouderen dat daadwerkelijk gebruik maakt van specifieke sport- of bewegingsactiviteiten voor ouderen, neemt dus relatief snel af.

Gemeentelijke kaders
Specifiek op het gebied van sport en sportbeleid is in het coalitie-akkoord 2010-2014 van de gemeente Dongen opgenomen dat de gemeente actiever gaat sturen op samenwerking tussen verschillende sportverenigingen, maar ook op samenwerking tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties. Het multifunctioneel gebruik van accommodaties is daarbij het uitgangspunt. Dit uitgangspunt wordt door de gemeenteraad nogmaals benadrukt in de Standpuntennotitie Accommodatiebeleid[7].

Sinds de vorige sportnota is het maatschappelijk klimaat in Dongen sterk veranderd. Er zijn nieuwe grondslagen voor beleid van kracht, namelijk het WMO-beleidskader 2012-2015 en het Subsidieprogramma 2013-2016. Daarnaast is in juli 2011 de Standpuntennotitie Accommodatiebeleid door de gemeenteraad aangenomen.

De kern van het WMO-beleidskader 2012-2015 is dat de gemeente inwoners stimuleert te participeren in de samenleving en daarbij wil dat inwoners de eigen verantwoordelijkheid oppakken. De gemeente investeert in de sociale infrastructuur van Dongen en schept hiermee voorwaarden die het mogelijk maken dat haar burgers de verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen kunnen nemen. Juist de onderlinge verbanden tussen (groepen) mensen en organisaties maken het mogelijk dat zoveel mogelijk burgers mee (gaan) doen en blijven doen in de samenleving. De gemeente vormt een vangnet voor degenen met beperkingen die zichzelf, ondanks hulp van hun netwerk, niet weten te redden.

Het nieuwe subsidieprogramma borduurt hierop voort en stimuleert verenigingen, organisaties en instellingen om activiteiten uit te voeren die bijdragen aan het ontwikkelen van inwoners en die participatie mogelijk maken voor iedereen. De gemeente richt het beleid op één doelgroep, namelijk de kwetsbare inwoner, die ondersteuning nodig heeft om mee te kunnen blijven doen in de maatschappij. Subsidiëring vindt in de basis alleen plaats voor de financiering van activiteiten en niet voor de instandhouding van organisaties.

In het nieuwe subsidieprogramma wordt gewerkt met basissubsidies en projectsubsidies. Een basissubsidie wordt verleend voor de uitvoering van een activiteit die behoort tot een wettelijke taak of voor een activiteit waarvan het college besluit dat het een basisvoorziening betreft. Een projectsubsidie wordt verleend voor activiteiten die passen binnen het gemeentelijke beleid. De in de gemeente Dongen gevestigde organisaties (verenigingen) die activiteiten organiseren die een bijdrage leveren aan de doelstelling kunnen een aanvraag indienen om in aanmerking te komen voor projectsubsidie. De doelstelling op het gebied van sport is het organiseren van sportactiviteiten die gericht zijn op het kennismaken met een sport, sportstimulering of het versterken van de band tussen sportvereniging en onderwijs, gericht op zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Dongen.

In de Standpuntennotitie Accommodatiebeleid is vastgelegd dat een binnensportaccommodatie voor verenigingen wordt gezien als een gemeentebrede basisvoorziening. Daarnaast is besloten dat op wijkniveau een binnensportaccommodatie voor het basisonderwijs aanwezig moet zijn. Deze accommodaties dienen, net als alle andere gemeentelijke accommodaties, zo multifunctioneel mogelijk te worden ingezet.

Een van de zaken die van invloed is op nieuw te schrijven beleid, is de financiële situatie in Nederland en de financiële positie van de gemeente Dongen. De mate waarin de gemeente financiële ondersteuning aan inwoners, verenigingen en instellingen kan bieden, is afgenomen. Dit geldt eveneens voor het sportbeleid. De gemeente Dongen is niet in de positie om extra geld uit te geven aan sport. Er moet de komende jaren structureel worden bezuinigd op sport en sportaccommodaties. Die bezuinigingen wil de gemeente invullen in samenspraak met de Sportfederatie.

[7] Besluit Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, d.d. 7 juli 2011

Om het aanwezige voorzieningenniveau te behouden en de beleidsdoelen te bereiken doet de gemeente in nieuw beleid mede daarom een beroep op de eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en zorgzaamheid van de Dongenaren. Tevens wordt een appel gedaan op samenwerking tussen verenigingen en op gezamenlijk of multifunctioneel gebruik van de aanwezige voorzieningen.

2.3 Sport in Dongen

Sport en de gemeente Dongen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Een grote groep Dongenaren is betrokken bij sportverenigingen, zowel actief sportend als aan de zijlijn.
De gemeente vindt het belangrijk om hierin te blijven investeren. Door meer en intensief te bewegen zijn mensen gezonder, worden er meer sociale contacten gelegd, wordt er minder gebruik gemaakt van de zorg en kunnen de mensen langer zelfstandig in hun eigen levensbehoeften voorzien. Daarnaast is sporten goed voor de persoonlijke ontwikkeling en ontspanning en maakt een actief verenigingsleven de gemeente Dongen een aantrekkelijke plek om te wonen.

In totaal telt de gemeente Dongen een zeventigtal sportverenigingen en sportorganisaties. Naast deze sportverenigingen en ongeorganiseerde vormen van sportbeoefening, bieden ook het onderwijs, de buitenschoolse opvang, Stg. Richting, Stg. Welzijn Ouderen Dongen en Open Bejaardenwerk ’s Gravenmoer de mogelijkheid om te sporten en bewegen.

De meeste sportverenigingen maken sinds 2010 onderdeel uit van de Dongense Sportfederatie. De Sportfederatie vertegenwoordigt 90% van de Dongense sporters. Deze bundeling van krachten ziet de gemeente Dongen als een grote stap vooruit. De verenigingen en organisaties bundelen op deze wijze hun krachten, gaan gezamenlijk in overleg over diverse ontwikkelingen en vormen een directe gesprekspartner voor externe partijen, zoals de gemeente.

Op basis van de kaders in dit hoofdstuk zijn de uitgangspunten voor het nieuwe Dongense sportbeleid:

- Samenwerking tussen sportverenigingen onderling wordt gestimuleerd, evenals samenwerking met andere maatschappelijke organisaties en instellingen;
- Accommodaties moeten zoveel mogelijk multifunctioneel worden gebruikt;
- Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor hun sportbeoefening. De gemeente schept voorwaarden voor het nemen van deze verantwoordelijkheid en stimuleert de zelfredzaamheid;
- De doelgroep waarop het beleid zich richt is de kwetsbare inwoner;
- Vernieuwende activiteiten komen in aanmerking voor een projectsubsidie;
- Het beleid moet passen binnen de door de gemeenteraad gestelde financiële kaders (met inachtneming van de taakstellende bezuiniging).

Hoofdstuk 3 Visie en doelstellingen: het stimuleren van sport en bewegen

De algemene missie van de gemeente Dongen is de volgende:

De gemeente zet zich samen met de inwoners van Dongen in om het door hen gewenste klimaat op een financieel verantwoorde wijze te creëren en in stand te houden, zodat Dongen een gemeente is waar het prettig wonen, werken en leven is en waar maatschappelijke participatie voor iedereen zoveel mogelijk bereikbaar is.

Bovenstaande missie en andere gemeentelijk kaders, waaronder het WMO-kader, het Subsidieprogramma 2013-2016 en de standpunten van de gemeenteraad op het gebied van accommodaties, zijn de basis van de visie van de gemeente Dongen op sport. Deze visie is:

De gemeente Dongen vindt dat sport bijdraagt aan zelfredzaamheid, participatie en lichamelijke en geestelijke gezondheid en wil sportbeoefening en beweging stimuleren. Dongenaren zijn zelf verantwoordelijk voor hun sportbeoefening, maar de gemeente schept de voorwaarden voor sportbeoefening. Hierdoor zijn Dongenaren in staat naar eigen aanleg en mogelijkheden op een verantwoorde wijze sport te kunnen beoefenen, dan wel daarbij betrokken te zijn.

Kort gezegd wil de gemeente door middel van het sportbeleid sportbeoefening en beweging stimuleren, voorwaarden scheppen voor sportbeoefening en voorwaarden scheppen voor het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Dit wil de gemeente realiseren op basis van de volgende vijf doelstellingen:

1 Het versterken van sportverenigingen
Door het ondersteunen van sportverenigingen kunnen leden en vrijwilligers hun maatschappelijke rol beter oppakken. Onder meer door het bevorderen van samenwerking tussen verenigingen. Door de rol van de Sportfederatie als gesprekspartner van de gemeente, maar ook door de inzet van de combinatiefunctionaris en de mogelijkheden die het nieuwe Subsidieprogramma biedt, kan een versterking van de sportverenigingen plaatsvinden.

De uitwerking hiervan volgt in hoofdstuk 4.

2 Ondersteuning van de sporter
In lijn met de WMO-kaders richt het sportbeleid zich ook op de kwetsbare inwoner en dus de individuele sporter die hier niet zelf toe in staat is. In dit verband wordt ook bezien hoe het halen van de landelijke beweegnorm kan worden bevorderd. Verder wordt gekeken hoe sport zo toegankelijk mogelijk kan worden gemaakt opdat zoveel mogelijk mensen daadwerkelijk kunnen sporten.
De uitwerking hiervan volgt in hoofdstuk 5.

3 Sportpromotie
De gemeente vindt het belangrijk dat de Dongense sport het podium krijgt dat het verdient. Sportpromotie gebeurt onder meer door de voortzetting van het Sportcafé, door het JOGG-project en door reguliere communicatiemiddelen.

De uitwerking hiervan volgt in hoofdstuk 6.

4 Het bevorderen van het gebruik van binnensportaccommodaties
Een van de beleidsdoelstellingen is gericht op het versterken van het multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke binnensportaccommodaties, het benutten van mogelijkheden tot clustering van voorzieningen en het verhogen van de bezettingsgraad van de aanwezige binnensportaccommodaties. Hierbij wordt het tarievenbeleid voor de binnensportaccommodaties betrokken.

De uitwerking hiervan volgt in hoofdstuk 7.

5 Het bevorderen van het gebruik van buitensportaccommodaties

De gemeente wil samen met de Sportfederatie en de verenigingen intensiever en multifunctioneel gebruik van de buitensportaccommodaties bevorderen. De eigen verantwoordelijkheid voor het gebruik, beheer en onderhoud van de accommodaties komt mede tot uitdrukking in het streven naar verdere verzelfstandiging c.q. privatisering.

De uitwerking hiervan volgt in hoofdstuk 8. In hoofdstuk 9 wordt kort ingegaan op voorzieningen in de openbare ruimte voor spelen, wandelen en fietsen.

Hoofdstuk 4 Versterken van sportverenigingen

De eerste doelstelling in de Sportnota 2013-2016 is het versterken van de sportverenigingen. Middelen daarvoor bestaan uit samenwerking tussen verenigingen en de rol van de Sportfederatie als gesprekspartner van de gemeente namens de sport, maar ook uit de inzet van de combinatiefunctionaris en de mogelijkheden die het nieuwe Subsidieprogramma biedt.

4.1 Overleg met de sportfederatie en samenwerking tussen verenigingen

In 2010 heeft 90% van de Dongense sporters zich verenigd in de Dongense Sportfederatie. Om diverse redenen ziet de gemeente een grote meerwaarde in deze federatie. De Dongense Sportfederatie fungeert onder andere als belangenbehartiger en adviseur namens de aangesloten verenigingen. De samenwerking tussen de sportverenigingen is door de komst van de federatie verbeterd en de onderlinge communicatie is makkelijker geworden. Daarnaast hebben externe partijen als de gemeente aan de Sportfederatie een directe gesprekspartner. De samenwerking in de Sportfederatie kan echter nog worden versterkt en verbeterd en hierin wil de gemeente een rol spelen.

De samenwerking van sportverenigingen onderling wil de gemeente Dongen op een aantal manieren stimuleren. Ten eerste door de Sportfederatie als formele gesprekspartner in te zetten. Hierbij denkt de gemeente aan het gezamenlijk formuleren van prioriteiten gekoppeld aan de sportnota, maar ook het bespreken van kansen en knelpunten. Daarbij ziet de gemeente het als de taak van het bestuur van de Sportfederatie om de achterban te betrekken bij het bespreken van diverse onderwerpen of nieuwe ontwikkelingen.

Ten tweede wil de gemeente elk jaar ten minste een keer een forumavond organiseren om de onderlinge ontmoeting te bevorderen en om de uitwisseling van kennis en informatie te stimuleren. Deze avond is bedoeld voor het plaatsen van specifieke onderwerpen op de agenda te zetten en informatie op te halen over onderwerpen die in Dongen op sportgebied spelen. Daarnaast dient de avond om de jaarlijkse doelstellingen gekoppeld aan de Sportnota 2013-2016 door te spreken, voordat deze ter vaststelling naar het college gaan.

4.2 De combinatiefunctionaris voor verenigingen

In schooljaar 2011-2012 is de gemeente Dongen gestart met het project Combinatiefuncties, op basis van de landelijke Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur. Een van de sectoren waarin de combinatiefunctionarissen in Dongen werkzaam waren, was in het verenigingsleven. De combinatiefunctionarissen zijn enkele uren ingezet bij sportverenigingen om hen te ondersteunen bij onder andere educatieve zaken, maar ook bij onderwerpen als vrijwilligersbeleid en het aantrekken van nieuwe leden. Ook hebben de combinatiefunctionarissen in de uren dat zij in het onderwijs werkzaam waren, de Dongense sportverenigingen onder de aandacht gebracht.

De combinatiefunctie wil de gemeente blijven inzetten voor ondersteuning van de Dongense sportverenigingen. Dit wil de gemeente doen door hen de opdracht te geven Dongense sportverenigingen te betrekken bij de sportlessen die onder schooltijd en buiten schooltijd worden gegeven. Door kinderen van het basisonderwijs kennis te laten maken met de diverse sporten en verenigingen in Dongen, verwacht de gemeente dat het ledenaantal zal oplopen. Ook het feit dat de Combinatiefunctionaris aandacht geeft aan Dongense sporten in het naschoolse aanbod en de buitenschoolse opvang, zal hieraan bijdragen.

Daarnaast kan de combinatiefunctionaris worden ingezet bij de sportverenigingen voor ondersteuning bij het opzetten van activiteiten, wanneer zij hiervoor de benodigde cofinanciering kunnen bijdragen.

De inzet van de Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctie) komt terug in hoofdstuk 5.

4.3 Andere mogelijke vormen van ondersteuning

Voor ondersteuning op het gebied van vrijwilligerswerk, kunnen sportverenigingen zich melden bij Stg. Richting. Bijvoorbeeld bij het Vrijwilligers Informatie Punt waar potentiële vrijwilligers kunnen worden gevonden, maar Stg. Richting biedt ook ondersteuning aan besturen van verenigingen. De gemeente wil ervoor zorgen dat sportverenigingen het aanbod aan verenigingsondersteuning weten te vinden. Daarom wil de gemeente dat maatschappelijke organisaties als Stg. Richting deelnemen aan de forumavonden sport.

Het Subsidieprogramma 2013-2016 geeft de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor vernieuwende activiteiten. Het subsidieplafond voor sport is € 16.353,-. In 2013 en 2014 geldt een suppletieregeling, waardoor een deel van de subsidie wordt aangewend voor projecten uit het oude Subsidieprogramma. Vanaf 2015 is het volledige bedrag beschikbaar voor aanvragen op basis van het Subsidieprogramma 2013-2016. Deze projectsubsidie kan worden aangevraagd voor activiteiten die zijn gericht op het versterken van sportverenigingen. Activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen, zijn sportactiviteiten die gericht zijn op het kennismaken met een sport, sportstimulering of het versterken van de band tussen sportvereniging en onderwijs, gericht op zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Dongen.

Beslispunten:

1 De Sportfederatie Dongen is de officiële gesprekspartner voor de gemeente Dongen op het gebied van sport.
2 De uitvoering van de Sportnota gebeurt via een jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma.

Actiepunten:

1 Minstens eenmaal per jaar organiseert de gemeente een forumavond sport in samenwerking met de Sportfederatie. De forumavond wordt gehouden aan de hand van een thema. Op de agenda staat in elk geval:
   - De vaststelling van de jaarlijkse prioriteiten. Voorstellen voor het uitvoeren van deze prioriteiten;
   - Samenwerking met maatschappelijke organisaties en ondersteuning van maatschappelijke organisaties op de agenda van een forumavond;
   - Afstemming van het sportieve aanbod in de gemeente Dongen.

Hoofdstuk 5 Ondersteuning van de sporter

De rol van de gemeente Dongen op het gebied van sport is met name voorwaardenscheppend. Een van de beleidsdoelstellingen is gericht op de individuele sporter. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke ondersteuning de gemeente biedt voor de individuele sporter om sport bereikbaar te maken. Tevens wordt ingegaan op sport- en beweegaanbod gericht op kwetsbare groepen.

5.1 Facilitering en subsidie

De groep waarop de gemeente zich beleidsmatig richt, is de kwetsbare inwoner, die niet zelf, op eigen kracht, in staat is om deel te nemen aan sport en beweging. Dit kan te maken hebben met fysieke of psychische beperkingen. Ook financiële of sociale redenen kunnen ervoor zorgen dat inwoners niet mee kunnen draaien in onze samenleving.

Wat betreft financiële ondersteuning van de individuele sporter kan de Dongenaar die niet zelf in staat is om een lidmaatschap te bekostigen, via het Participatiefonds van de gemeente een bijdrage aanvragen voor contributie van (sport)verenigingen. Daarnaast zijn met Stichting Leergeld[8] afspraken gemaakt over aanvullende (of complementaire) ondersteuning van kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen.

Bij de analyse van de gezondheidsmonitoren in Dongen (zie pagina 5) komt naar voren dat de groep kwetsbare Dongenaren voor het beleidsterrein sport, de groep is die te kampen heeft met overgewicht. Bij de onderzochte kinderen is opgevallen dat in de groep 10 en 11-jarigen, bijna een vijfde van de kinderen last heeft van overgewicht. Aan het beleid voor deze groep kwetsbare inwoners wordt verderop in deze paragraaf ingegaan, bij het JOGG-project en de combinatiefunctie.

Bij ouderen is ook sprake van opvallende cijfers vergeleken met de regionale gemiddelden. Bij Dongense ouderen heeft namelijk 22% last van ernstig overgewicht. Dit percentage ligt 5% hoger dan het regionaal gemiddelde. Ruim een vijfde van de ouderen valt binnen de kwetsbare doelgroep.
Wat betreft ouderen is er een tweetal organisaties die gericht sport- en beweegactiviteiten organiseert. De professionele welzijnsorganisatie Stg. Welzijn Ouderen Dongen (SWOD) organiseert diverse sport- en beweegactiviteiten op verschillende plekken. De activiteiten zijn kostendekkend en SWOD krijgt organisatiekosten gesubsidieerd.
Stg. Open Bejaardenwerk 's Gravenmoer organiseert in 's Gravenmoer sport- en bewegingsactiviteiten. Stg. Open Bejaardenwerk 's Gravenmoer is een vrijwilligersorganisatie en valt daarom onder het Subsidieprogramma.

5.2 Sport- en beweegaanbod

De gemeente spant zich in voor een afwisselend en aantrekkelijk sport- en beweegaanbod voor sporters in alle leeftijdscategorieën. Dit aanbod kan worden geleverd door sportverenigingen en commerciële partijen, maar ook door of in samenwerking met maatschappelijke organisaties als SWOD, Open Bejaardenwerk 's Gravenmoer, Stg. Richting, het basisonderwijs, de buitenschoolse opvang en het voortgezet onderwijs. De gemeente denkt dat samenwerking niet alleen resulteert in een evenwichtig aanbod, maar ook in een aanbod dat wordt afgestemd op de wensen van de Dongenaren nu en in de

[8] www.leergeld.nl

toekomst. Dit wil de gemeente bereiken door de inzet van de Sportfederatie en de forumavonden. Afstemming van het sportieve aanbod komt op de agenda van de forumavonden.

5.3 Het JOGG-project

De gemeente Dongen neemt sinds 2012 deel aan de beweging Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG[9]). De gemeente gaat samen met lokale partners overgewicht bij kinderen en jongeren tegen, gaat interventies ontwikkelen om hen gezonder te laten eten en meer te laten bewegen. Het project JOGG wordt op dit moment samen met de ketenpartners opgezet.

Het doel van JOGG sluit naadloos aan op het centrale doel van deze nota namelijk het stimuleren van sportbeoefening van kwetsbare kinderen. Het stimuleren van sportbeoefening is een subdoel van het hoofddoel van JOGG: de stijging van overgewicht omzetten in een daling.

Partners van JOGG-Dongen zijn Coca-Cola, Cambreur College, GfK, Sportservice Noord-Brabant, GGD Hart voor Brabant, Dongense Sportfederatie, Rabobank Tilburg e.o. en Ecco (onder voorbehoud). Het project brengt partners samen en zorgt ervoor dat de mogelijkheden die in Dongen liggen om kinderen en jongeren gezonder te laten eten en te laten bewegen, optimaal worden benut. Om het JOGG tot een succes te maken is ambtelijke inzet nodig voor coördinatie van het project en voor een inhoudelijke bijdrage.

5.4 De combinatiefunctionaris in het onderwijs en na school

Een van de middelen die al in is gezet bij het stimuleren van sport en bewegen en die we willen voortzetten, is de combinatiefunctie. De kwetsbare groep jonge Dongenaren is volgens de Gezondheidsmonitor de groep in de leeftijd van 10 en 11 jaar (groep 6 en 7). In deze groep is een significant hoger percentage kinderen met overgewicht gemeten.

De combinatiefunctionaris sport op school voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De kern van het werk van de combinatiefunctionaris sport is het maken van verbinding tussen het onderwijs en maatschappelijke organisaties, waaronder sportverenigingen en de naschoolse opvang;
- Van het onderwijs en maatschappelijke organisaties wordt gevraagd de benodigde cofinciering bij te dragen;
- De combinatiefunctionaris sport zorgt voor een kwaliteitsimpuls aan het beweegonderwijs. De wijze van inzet van de combinatiefunctionaris sport wordt jaarlijks opnieuw afgewogen in het uitvoeringsprogramma;
- In de uren na school, is het belangrijkste doel van de combinatiefunctionaris sport om kinderen plezier te laten beleven in bewegen. Specifiek gericht op de doelgroep waar gezondheidsrisico's dreigen te spelen.

De combinatiefunctionarissen binnen het onderwijs en na school, laten Dongense basisschoolleerlingen kennismaken met diverse sporten en sportverenigingen, zij laten jonge Dongenaren het plezier inzien van sporten en bewegen en zij zorgen voor een tijdelijke kwalitateitsimpuls van het beweegaanbod op scholen. Dit gebeurt in de groepen 5, 6 en 7 van de deelnemende van het Dongense basisonderwijs.

[9] www.jongerenopgezondgewicht.nl

Alle scholen die bereid zijn de cofinanciering aan te dragen kunnen deelnemen aan het project.

In het schooljaar 2012-2013 is ervoor gekozen de inzet van de combinatiefunctionarissen uit te breiden naar het naschoolse aanbod. Het naschoolse aanbod wordt opgezet in samenwerking met het onderwijs en partijen voor kinderdagopvang. In de Sportnota 2013-2016 wordt vastgehouden aan het inzetten van de Combinatiefunctionaris voor zowel binnen- als buitenschoolse activiteiten. Door zowel binnen het onderwijs les te geven als activiteiten te organiseren in het naschoolse en buitenschoolse aanbod, kunnen kinderen op diverse manieren proeven van het sport- en beweegaanbod in Dongen. Dit werkt niet alleen drempelverlagend voor de kinderen, maar ook is dit een manier om samenwerking tussen het onderwijs, buitenschoolse opvang en sportverenigingen te bevorderen. Daarnaast is het een uitbreiding van het beweegaanbod.

De gemeente wil onderzoeken of het mogelijk is om combinatiefunctionarissen in te zetten bij jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. In deze leeftijdscategorie stoppen veel jongeren met sporten. Stg. Richting en het Cambreur College zetten gezamenlijk sportieve projecten op die aansluiten bij de wensen van jongeren om hen aan te zetten te blijven sporten en bewegen en om het plezier in sporten te blijven houden. De gemeente wil samen met hen bekijken of de Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctie) voor dit doel kan worden ingezet.

Beslispunten:

1 In de periode 2013-2016 de combinatiefunctie sport in het onderwijs en de naschoolse opvang inzetten, onder de volgende voorwaarden:
- De combinatiefunctionaris sport brengt sporten in Dongen onder de aandacht in het onderwijs en de naschoolse opvang;
- De combinatiefunctionaris sport stimuleert samenwerking tussen sportverenigingen en het onderwijs en maatschappelijke organisaties;
- De partners dragen bij aan de benodigde cofinanciering;
- Er wordt geen extra gemeentelijk budget vrijgemaakt voor de combinatiefuncties;
- De wijze van inzet van de combinatiefunctionaris sport wordt jaarlijks opnieuw afgewogen in het uitvoeringsprogramma.

Actiepunten:

1 Sport- en beweegactiviteiten voor ouderen in samenhang bekijken, met SWOD, Stg. Open Bejaardenwerk ’s Gravenmoer en de Dongense Sportfederatie.

2 Onderzoeken van mogelijkheden om sport en bewegen te stimuleren bij jongeren van 12 tot 18.

Hoofdstuk 6 Sportpromotie

Voor de gemeente Dongen is sport niet alleen maar actief bezig zijn, maar ook de beleving rondom sport is belangrijk. Daarom zet de gemeente als derde beleidsdoelstelling naast actief stimuleren van sport en bewegen, ook in op sportpromotie.

6.1 Voortzetting van het Sportcafé

De afgelopen jaren heeft de gemeente Dongen zich op diverse manieren ingezet om Dongense sporters en Dongense sportverenigingen te promoten. Een specifieke activiteit die is opgezet om Dongense sporters te promoten, is de huldiging van de sportkampioenen. Dit heeft zich uiteindelijk ontwikkeld tot het Sportcafé. Tijdens het Sportcafé wordt het Dongense sportjaar geëvalueerd en worden Dongense sportkampioenen gehuldigd. Daarnaast krijgen de sportkampioenen een plek in de eregalerij van De Salamander en wordt een demonstratie gegeven van een bijzondere Dongense sport. De gemeente vindt het belangrijk dat de Dongense sporters die qua inzet of prestatie uitblinken, in het zonnetje worden gezet. Daarom wil de gemeente het Sportcafé jaarlijks blijven organiseren. Daarbij wil zij de Sportfederatie meer gaan betrekken.

6.2 JOGG als promotiemiddel

Via het JOGG worden bestaande en nieuwe sport- of beweegactiviteiten en interventies voor jongeren naar buiten gebracht. JOGG is een paraplu waaronder diverse (gemeentelijke) activiteiten en interventies een plaats krijgen en die sport, bewegen en gezondheid promoot. Hieronder valt onder andere ook de Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctie). De inzet van de combinatiefunctionarissen zowel onder als na schooltijd, is een actief en direct sport-promotiemiddel en wordt betrokken bij het JOGG.

De gemeente vindt het belangrijk dat er samenhang en verbinding is tussen verschillende gemeentelijke projecten en activiteiten. Daarom koppelen we bestaande sportieve activiteiten voor jongeren aan het JOGG-logo of communiceren we sportieve activiteiten voor de doelgroep via JOGG. Dit zorgt voor herkenbaarheid richting deelnemers, het bedrijfsleven en inwoners. De promotiemiddelen waaraan wordt gedacht zijn een website en een digitale nieuwsbrief, maar ook social media.

6.3 Reguliere communicatiemiddelen

De gemeente Dongen blijft op haar website en in de gemeentelijke informatiekrant aandacht besteden aan sportieve activiteiten in Dongen en aan Dongenaren die op landelijk of mondiaal niveau sportprestaties leveren.

Deze middelen hebben geen structureel of terugkerend karakter, maar worden ingezet wanneer sportieve gebeurtenissen hier aanleiding toe geven. Activiteiten en gebeurtenissen die de moeite waard zijn, worden eveneens via social media (Twitter) gedeeld met volgers van de gemeente.

De gemeente streeft ernaar om informatie op het gebied van sport te bundelen en op deze manier naar buiten te brengen. Voor sportieve activiteiten die voor kinderen en jongeren gelden, willen we dit onder de JOGG-koepel naar buiten brengen. Andere activiteiten hebben een meer incidenteel karakter en willen we uitzetten via de reguliere kanalen als de website, de informatiekrant en Twitter.

Beslispunt:
1. De gemeente zet actief in op het stimuleren en promoten van sport en bewegen.

Actiepunten:
1. Voortzetten van de huldiging sportkampioenen in het Sportcafé.
2. Stimuleren van sport en bewegen bij kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar door gemeentelijke coördinatie en deelname aan JOGG.
3. Voor sportpromotie blijven inzetten van reguliere communicatiemiddelen, aangevuld met nieuwe middelen zoals social media (waaronder Twitter).

Hoofdstuk 7 Bevorderen van het gebruik van binnensportaccommodaties

Om Dongenaren de mogelijkheden te bieden om te gaan sporten en te blijven sporten, is het belangrijk dat er voldoende en goede voorzieningen zijn om te sporten en bewegen. De beschikbaarheid van sportvoorzieningen is een randvoorwaarde om inwoners (meer) te laten sporten en bewegen. Het accommodatiebeleid op het gebied van sport was in de afgelopen jaren voornamelijk gericht op het op peil brengen van de accommodaties. In grote lijnen kan worden geconcludeerd dat de sportvoorzieningen voldoen aan de vraag van de Dongense gemeenschap. Een van de beleidsdoelstellingen is gericht op het versterken van het multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties, het benutten van mogelijkheden tot clustering van voorzieningen en het verhogen van de bezettingsgraad van de aanwezige binnensportaccommodaties.

7.1 Binnensportaccommodaties

De sportinfrastructuur in Dongen is in de afgelopen jaren op peil gebracht en grootschalige investeringen zijn niet nodig. De binnensportaccommodaties (zie tabel 1) worden beschouwd als een basisvoorziening en worden gebruikt door het onderwijs, verenigingen en particulieren. Basisvoorzieningen zijn voor iedere inwoner beschikbaar, zijn multifunctioneel in gebruik en worden als noodzakelijk beschouwd binnen de sociale infrastructuur, mede vanwege het gebruik ervan door het onderwijs. Particuliere sport- en fitnesscentra en sportscholen zijn niet in een van de overzichten in de Sportnota opgenomen.

Accommodatie	Soort	Beheerder
De Salamander	Sporthal	Gemeente
De Otterdonk	Gymnastieklokaal	Gemeente
De Schoolstraat	Gymnastieklokaal *	Gemeente
De Wiel	Gymnastieklokaal	Gemeente
De Gaasjes	Gymnastieklokaal	Gemeente
Achterberg	Gymnastieklokaal	Stg. Initia
Kelly van Zonzaal	Gymnastiekzaal	Wooncorporatie Vieya
Bolk	Gymnastieklokaal	Cambreurcollege
Cambreur	Gymnastiekzaal	Cambreurcollege
De Vennen	Sport- en recreatiebad	Exploitatie Maatschappij Dongen b.v.

Tabel 1 Gemeentelijke binnensportaccommodaties in Dongen

Sporthal De Salamander en gymnastieklokalen De Otterdonk, De Schoolstraat, De Gaasjes en De Wiel worden beheerd en geëxploiteerd door de gemeente. Voor de lijst van criteria voor het gebruik van gymzalen in het algemeen en voor de voorwaarden voor gebruik van de gymzalen voor andere dan sportieve activiteiten, wordt u verwezen naar bijlage 1.

De gymzalen van het Cambreurcollege, het gymnastieklokaal van de St. Janschool en de Kelly van Zonzaal worden beheerd en geëxploiteerd door respectievelijk het Cambreurcollege, Stichting Initia en wooncorporatie Vieya. Het beheer en de exploitatie van zwembad De Vennen ligt niet bij de gemeente, maar de gemeente Dongen is wel de enige aandeelhouder van het zwembad. De gemeente betaalt een vaste geïndexeerde jaarlijkse cashflowvergoeding en de vennootschap zorgt voor beheer, exploitatie en onderhoud van de zwemaccommodatie.

Buitensportaccommodaties worden niet structureel gebruikt door het onderwijs en worden vanwege de specifieke kenmerken veelal weinig multifunctioneel gebruikt. De buitensportaccommodaties worden niet gezien als basisvoorziening. Om deze reden ziet de gemeente bij buitensportaccommodaties vooral een faciliterende rol voor zichzelf weggelegd.

* besloten tot sluiting medio 2013

Meer hierover vindt u in hoofdstuk 8.

7.2 Multifunctioneel gebruik, clustering voorzieningen en verhogen bezetting

Uit de evaluatie van de Sportnota 2006-2009[10] en uit de behandeling van de Standpuntennotitie Accommodatiebeleid in de gemeenteraad[11] komt naar voren dat moet worden ingezet op zoveel mogelijk multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties en dat moet worden gekeken naar mogelijkheden tot clustering van voorzieningen.

Wat betreft binnensportaccommodaties kan in de gemeente Dongen worden volstaan met een gymnastieklokaal minder[12]. Gelet op het gebruik, de staat van onderhoud en de aanwezige alternatieven in de omgeving, heeft de gemeenteraad[13] besloten gymnastieklokaal De Schoolstraat af te stoten. De uitwerking hiervan vindt plaats in het uitvoeringsprogramma voor 2013.

Daarnaast wil de gemeente onderzoeken of verdere clustering van de binnensportaccommodaties mogelijk is. Dit gebeurt in samenhang met de Dongense Onderwijsvisie. De onderwijsvisie staat gepland voor de raadsvergadering van december 2012. In de Onderwijsvisie wordt gekeken naar toekomstige huisvesting van Dongense basisscholen en de daarbij behorende gymnastiekvoorzieningen. Op basis van deze visie wordt een Integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs geschreven. Hierin wordt de vraag meegenomen of verdere clustering van binnensportaccommodaties tot de mogelijkheden behoort.

Naast eventuele clustering wordt gestreefd naar meer multifunctioneel gebruik van accommodaties: zowel wat betreft activiteiten als gebruikers. Multifunctionaliteit is sinds de vaststelling van de Standpuntennotitie Accommodatiebeleid al uitgangspunt van beleid. Onderzocht zal worden, hoe dit uitgangspunt verder inhoud en vorm kan krijgen. Met andere woorden, het is van belang om samen met de Sportfederatie, gebruikers en beheerders van de binnensportaccommodaties te kijken welke acties kunnen worden ondernomen om multifunctioneel gebruik van de binnensportaccommodaties te stimuleren en wat ervoor nodig is om dit verder mogelijk te maken.

[10] Evaluatie Sportnota 2006 – 2009 d.d. 21 september 2009
[11] Besluit Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, d.d. 7 juli 2011
[12] Besluit Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, d.d. 7 juli 2011
[13] Besluit Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, d.d. 7 juli 2011

Een goede bezetting is een voorwaarde voor een gezonde en goede exploitatie van accommodaties. Een lage bezetting kost de gemeente geld en heeft invloed op de gebruikerstarieven van de binnensportaccommodaties. De bezetting van de gemeentelijke accommodaties dient opnieuw te worden bekeken. De sporthal kan onder voorwaarden beschikbaar gesteld worden voor sociaal-culturele activiteiten, die niet specifiek in een andere Dongense sociaal-culturele accommodatie kunnen worden ondergebracht. Uitgangspunt hierbij is dat de activiteiten niet ten koste mogen gaan van de sportactiviteiten. Samen met de Sportfederatie, gebruikers en beheerders, wil de gemeente kijken of het mogelijk is om het aantal activiteiten en het aantal gebruikers te verhogen.

7.3 Beheer en exploitatie

De gemeente wil bezien of het beheer en exploitatie van de binnensportaccommodaties die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, op een meer efficiënte manier kan worden geregeld. Daarom wordt een onderzoek verricht naar de mogelijkheid om beheer en exploitatie van sporthal De Salamander bij een externe partij onder te brengen.

De gemeente Dongen verwacht bij binnensportaccommodaties, die zij faciliteert, van gebruikers een actieve houding op het gebied van organisatie en beheer. Daarom wil de gemeente gebruikers betrekken bij het beheer[14] van deze accommodaties. Dit wil zeggen dat de gemeente samen met gebruikers gaat kijken naar de manieren om de kosten voor de gemeente en gebruikers te verlagen. De gemeente ziet mogelijkheden om kosten te verlagen, door gebruikers meer zelf verantwoordelijk te maken voor een deel van het beheer van de accommodaties. Dit onderwerp wordt met gebruikers, beheerders en de Sportfederatie opgepakt. De manier waarop dit gebeurt, komt terug in het uitvoeringsprogramma.

7.4 Onderhoud

In het accommodatieonderzoek[15] zijn de gemeentelijke sportaccommodaties beoordeeld op functionaliteit en onderhoudsstaat. De onderhoudsstaat van sporthal De Salamander en gymzaal De Wiel zijn goed beoordeeld. Bij gymnastieklokaal De Gaasjes is sprake van een technische veroudering van de buitenwanden en gymnastieklokaal De Otterdonk dient op korte termijn gerenoveerd te worden. De functionaliteit van sporthal De Salamander en gymnastieklokalen De Gaasjes, De Wiel en De Otterdonk zijn goed beoordeeld.

De gemeente Dongen wil dat de staat van onderhoud van alle gemeentelijke sportaccommodaties voldoende is, sober en doelmatig. Om dit niveau in de toekomst te handhaven is voor het groot onderhoud een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Reserveringen in de meerjarenbegroting zijn hierop afgestemd.

7.5 Tarievenbeleid binnensportaccommodaties

De tarieven voor het gebruik van binnensportaccommodaties liggen in Dongen lager dan in omringende gemeenten. Gezien de bezuinigingstaakstelling voor sport heeft het college[16] ervoor gekozen te zorgen voor een betere kostendekkendheid. Er is gekeken naar de kosten voor de gemeente en naar de tarieven in vergelijkbare gemeenten. De tarieven worden geleidelijk verhoogd naar het gemiddelde tarief in vergelijkbare gemeenten. Een aanpassing van het tarief in Dongen naar het gemiddelde uit de benchmark betekent een tariefverhoging van 16%. Een overzicht van de tarieven vindt u in bijlage 2.

[14] De gemeente ziet beheer als schoonmaak en of toezicht
[15] Besluit Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, d.d. 7 juli 2011
[16] Programma begroting 2012

Om te waarborgen dat de tarieven op concurrerend niveau blijven, wordt iedere vier jaar een benchmark gehouden bij gemeenten in de regio, naar hun gebruikstarieven voor sporthallen en gymzalen.

Beslispunt:

1. In te zetten op zoveel mogelijk multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties, het benutten van mogelijkheden tot clustering van voorzieningen en het verhogen van de bezettingsgraad van de aanwezige accommodaties.

Actiepunten:

1. In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs onderzoeken of clustering van de binnensportaccommodaties tot de mogelijkheden behoort.
2. In samenwerking met Sportfederatie, gebruikers en beheerders van de binnensportaccommodaties onderzoeken of meer multifunctioneel gebruik van de binnensportaccommodaties mogelijk is en inventariseren wat ervoor nodig is om meer multifunctionaliteit te bereiken.
3. In samenwerking met Sportfederatie, gebruikers en beheerders van de binnensportaccommodaties onderzoeken of verhoging van het aantal activiteiten en gebruikers in binnensportaccommodaties mogelijk is.
4. Onderzoek afronden naar beheer en exploitatie sporthal De Salamander. Op basis van de uitgangspunten nieuwe afspraken in het uitvoeringsprogramma opnemen over beheer en exploitatie van De Salamander.
5. Gebruikers betrekken bij beheer en schoonmaak van binnensportaccommodaties.
6. Gebruikstarieven van binnensportaccommodaties meer kostendekkend krijgen. Wat betreft de hoogte van de tarieven wordt gekeken naar het niveau van gebruikstarieven in regiogemeenten. Om de concurrentiepositie te waarborgen wordt iedere vier jaar een benchmark gehouden in de regio.

Hoofdstuk 8 Bevorderen van het gebruik van buitensportaccommodaties

De gemeente Dongen vindt het belangrijk dat er goede sportaccommodaties in de gemeente aanwezig zijn en dat deze optimaal worden benut. Goede sportaccommodaties op de juiste plekken in de gemeente zijn daarbij van belang.

Buitensportaccommodaties worden niet structureel door het onderwijs gebruikt en vanwege enkele specifieke kenmerken worden de accommodaties veelal monofunctioneel gebruikt. De gemeente vindt dat het zorgen voor een voldoende aanbod van accommodaties bij de gemeente ligt (faciliterend), maar dat de verantwoordelijkheid voor accommodaties en voor het meer en multifunctioneel gebruik maken van deze accommodaties, primair bij de gebruikers hoort te liggen. De gemeente wil er samen met de Sportfederatie en de verenigingen voor zorgen dat gebruikers deze rol kunnen oppakken en wil de gebruikers stimuleren meer en multifunctioneel gebruik te maken van de buitensportaccommodaties. Met name in een tijd waarin de middelen teruglopen dient ervoor gezorgd te worden dat zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt wordt van de aanwezige accommodaties.

In dit hoofdstuk wordt geschetst hoe de huidige situatie wat betreft eigen verantwoordelijkheid voor beheer, schoonmaak en exploitatie van de diverse sportaccommodaties is. Vervolgens wordt het proces van privatisering op een rij gezet. De uitvoering van privatisering per vereniging is maatwerk. Dit maatwerk wordt onderdeel van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

8.1 Buitensportaccommodaties

De buitensportaccommodaties in de gemeente Dongen zijn de volgende:

Sportpark	Sport	Ingebruikgeving	Vereniging
Alexander	2 Hockey kunstgrasvelden 1 Hockey grasveld	geprivatiseerd*	MHC Liberty
Bas Dongen	12 Tennisbanen	geprivatiseerd	T.C. Bas - Dongen
Biezen	2 Tennisbanen	verhuurd**	Stichting tennisbanen De Biezen
	1 Kunstgrasveld	verhuurd	V. V. Dongen
	3 Voetbalvelden	verzelfstandigd	V.V. Dongen
Gaasjes	1 Voetbalveld	verhuurd	BZA / gemeente
	1 Manege	deels geprivatiseerd	De Edele Hoefjes
Het Wiel	4 Tennisbanen	geprivatiseerd	T.C de Wiel
	3 Voetbalvelden	verzelfstandigd	V.V. ONI
Dongekant	3 Voetbalvelden	verhuurd	V.V. D.V.V.C.
Crispijn	3 Voetbalvelden	verhuurd	V.V. Olympia ‘60
	1 Manege	deels geprivatiseerd	PSV de Toekomst
Hertog-Jan	Atletiekaccommodatie	geprivatiseerd	Atletiek- en trimvereniging Atledo
	1 Voetbalveld	verhuurd	VV Olympia ’60 / BZA

De Vennen	1 Jeu de boulesveld	geprivatiseerd	Jeu de Boulesclub Dongen
	2 Handbalvelden	geprivatiseerd	H.V. Dongen
* *Op het moment van schrijven is de intentieverklaring akkoord, maar de privatiseringsovereenkomst nog niet afgerond*			
** *Instandhouding en onderhoud is verantwoordelijkheid van vereniging*			

Tabel 2 Buitensportaccommodaties in Dongen

De buitensportaccommodaties worden op dit moment op verschillende manieren in gebruik gegeven:

- Verhuurd: de gemeente verhuurt de accommodatie aan een vereniging. De gemeente zorgt voor de instandhouding en het onderhoud van de gehele accommodatie. De vereniging betaalt een huurbedrag aan de gemeente;
- Verzelfstandigd: de vereniging zorgt voor de instandhouding en onderhoud van de opstallen en de gemeente zorgt voor de instandhouding van de groene velden. De vereniging krijgt hiervoor 50% korting op het huurbedrag;
- Deels geprivatiseerd: de vereniging is verantwoordelijk voor de instandhouding en onderhoud van de gehele accommodatie. De vereniging betaalt voor het gebruik wel huur aan de gemeente;
- Geprivatiseerd: de vereniging is verantwoordelijk voor de instandhouding en onderhoud van de gehele accommodatie. De vereniging betaalt voor het gebruik geen huur aan de gemeente.

In de volgende paragraaf wordt hier dieper op ingegaan.

Uit de gepubliceerde gegevens op de websites van de verenigingen blijkt, dat op één na alle buitenaccommodaties voldoen aan de capaciteitseisen en planningsnormen zoals door het NOC/NSF zijn vastgesteld. Dit geldt echter nog niet voor voetbalvereniging Olympia ’60. Dit zal meegenomen worden in het uitvoeringsprogramma.

8.2 Het proces van verzelfstandiging naar privatisering

Zoals blijkt uit tabel 2 zijn veel buitensportaccommodaties verzelfstandigd of geprivatiseerd. Dit betekent dat gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden zijn overgedragen aan verenigingen. Voor overige buitensportaccommodaties is de weg naar privatisering ingezet. Privatisering ligt in lijn met de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid uit het WMO-kader. De gemeente streeft naar een gelijke situatie voor alle verenigingen en wil daarom dat ook alle buitensportaccommodaties worden geprivatiseerd.

Op dit moment zijn twee voetbalaccommodaties verzelfstandigd en twee nog niet. De gemeente wil gelijkheid voor de voetbalverenigingen en streeft ernaar dat in 2014 alle buitensportaccommodaties verzelfstandigd zijn. Wanneer alle voetbalaccommodaties zijn verzelfstandigd, willen we verdere stappen naar privatisering zetten. Het streven van de gemeente is dat in 2016 alle buitensportaccommodaties zijn geprivatiseerd.

Op weg naar uiteindelijke privatisering, is een aantal tussenstappen nodig. Een van de tussenstappen is dat de onderhoudstaken zoveel mogelijk door de verenigingen zelf worden uitgevoerd. Hier willen we vanaf 2013 geleidelijk aan mee starten. Gezien de taakstellende bezuiniging wil de gemeente vanaf 2013 elk jaar minstens een kostenreducering van € 10.000,- realiseren op de voetbalaccommodaties. Dit betekent dat in 2016 minstens een structurele bezuiniging van € 40.000,- moet zijn gerealiseerd. Het overdragen van de onderhoudstaken aan de verenigingen kan deze bezuiniging opvangen. De te nemen stappen willen wij samen met de desbetreffende verenigingen oppakken, in een haalbaar tempo.

Het proces van privatisering loopt via de volgende stappen[17]:

- Initiatief en voorbereiding;
- Inventariseren en onderzoeken:
  - Kwaliteitsonderzoek (nulmeting) van terreinen en opstallen;
  - Inventarisatie onderhoudstaken en bijbehorende kosten;
  - Doelstellingen en randvoorwaarden vastleggen;
  - Tijdschema opstellen;
  - Werkgroep opzetten.
- Overleggen en onderhandelen:
  - Vaststellen welke taken naar vereniging gaan (en of zij dit zelf kunnen of moeten uitbesteden);
  - Vaststellen welke taken eventueel bij de gemeente blijven (i.o.m. team realisatie en beheer);
  - Afspraken maken over o.a. financiële gevolgen en beheervorm.
- Besluitvorming;
- Contractvorming;
- Uitvoering;
- Evaluatie.

In het uitvoeringsprogramma wordt specifieker ingegaan op individuele situaties bij verenigingen en wordt per vereniging gekeken welke stappen (nog) moeten worden gezet en wordt afgesproken wanneer deze stappen gezet worden. Dit gebeurt in overleg met de verenigingen.

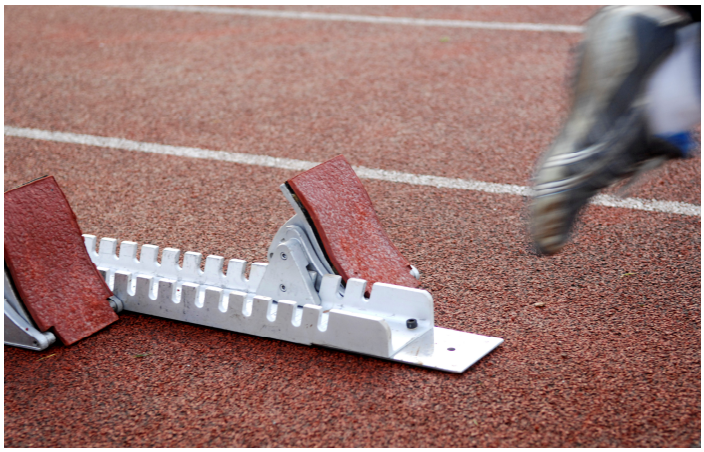

8.3 Multifunctioneel gebruik, clustering voorzieningen en verhogen bezetting

Voor gemeentelijke buitensportaccommodaties die niet geprivatiseerd zijn, geldt hetzelfde als voor de binnensportaccommodaties. Uit de evaluatie van de Sportnota 2006-2009[18] en uit de behandeling van de Standpuntennotitie Accommodatiebeleid in de gemeenteraad[19] komt naar voren dat moet worden ingezet op zoveel mogelijk multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties en dat moet worden gekeken naar mogelijkheden tot clustering van voorzieningen.

Samen met de Sportfederatie en de verenigingen moet worden gekeken of er mogelijkheden zijn om de buitensportaccommodaties meer multifunctioneel in te zetten. Vanwege de specifieke kenmerken is dit bij buitensportaccommodaties lastig, maar er kan wel gekeken worden of verschillende verenigingen van elkaar voorzieningen gebruik kunnen maken, waardoor de bezetting wordt verbeterd. Zo kan worden gekeken naar meer efficiënt (en dus goedkoper) gebruik van de voorzieningen die in Dongen aanwezig zijn.

[17] Brochure ‘Privatisering’ van de KNVB, via www.knvb.nl
[18] Evaluatie Sportnota 2006-2009, d.d. 21 september 2009
[19] Besluit Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, d.d. 7 juli 2011

De gemeente wil samen met de Sportfederatie en verenigingen kijken welke mogelijkheden er zijn voor multifunctioneel gebruik, clustering en verhogen van de bezetting van buitensportaccommodaties.

8.4 Onderhoud

Voor de geprivatiseerde en verzelfstandigde accommodaties vindt voor wat betreft het onderhoud van het groen jaarlijks een overleg en schouw plaats. Er vindt driejaarlijks een schouw plaats naar de opstallen en aan de verenigingen wordt gevraagd inzicht te verschaffen in de onderhoudsplanningen en de daarvoor noodzakelijke reserveringen.

Vanwege het uitgangspunt van zelfstandigheid en in het kader van kostenreductie voor zowel gemeente als verenigingen, wordt gekeken of verenigingen taken in beheer, schoonmaak en onderhoud over kunnen nemen. Dit wordt opgepakt samen met de sportfederatie en de verenigingen.

8.5 Tarievenbeleid buitensportaccommodaties

Ondanks het streven van de gemeente naar privatisering, verhuurt de gemeente nog een aantal buitensportaccommodaties aan sportverenigingen. De tarieven van deze buitensportaccommodaties worden net als de tarieven voor binnensportaccommodaties verhoogd. Een overzicht van de tarieven vindt u in bijlage 2.

8.6 Investeringen en investeringssubsidie

In de komende beleidsperiode richt de gemeente zich op de voorwaardenscheppende taak en faciliterende rol. De gemeente is van mening dat in een tijd, waarin de middelen teruglopen, het beleid niet gericht moet zijn op verruiming van het aanbod van de sportaccommodaties, maar op het versterken van het (multifunctioneel) gebruik daarvan. Om deze reden komt de investeringssubsidie, die kon worden aangevraagd bij nieuwbouw of uitbreiding van de opstallen e.d. te vervallen.

In het geval van privatisering kan het zijn dat de gemeente een nul-situatie gaat realiseren bij een buitensportaccommodatie. Het eventueel wegwerken van het achterstallige onderhoud of een investering die privatisering mogelijk maakt, valt niet onder de regeling investeringssubsidie.

Gelet op de financiële positie van de gemeente komen alleen aanvragen die niet uitstelbaar zijn of vanwege veiligheidsredenen ondersteuning vereisen, in aanmerking voor een financiële ondersteuning door de gemeente. Bij aanvragen voor nieuwbouw en/of aanpassingen aan een accommodatie wordt niet alleen gekeken naar de aanvraag van de betreffende vereniging, maar wordt ook het aanbod / voorzieningenniveau van de overige sportaccommodaties betrokken.

Beslispunt:

1. Uitspreken dat ernaar wordt gestreefd dat in 2014 alle Dongense buitensportaccommodaties zijn verzelfstandigd.
2. Uitspreken dat ernaar wordt gestreefd dat in 2016 alle buitensportaccommodaties zijn geprivatiseerd.
3. Investeringssubsidies ten behoeve van nieuwbouw of uitbreiding van bestaande sportaccommodaties stopzetten.

Actiepunten:

1. Samen met de Sportfederatie en buitensportverenigingen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor multifunctioneel gebruik, clustering en verhogen van de bezetting van buitensportaccommodaties.
2. Samen met sportfederatie en verenigingen onderzoeken welke taken wat betreft beheer, toezicht en onderhoud kunnen worden overgenomen door verenigingen.
3. Per buitensportvereniging vaststellen welke stappen kunnen worden gezet naar verzelfstandiging respectievelijk privatisering.

Hoofdstuk 9 Inrichting openbare ruimte: spelen, fietsen en wandelen.

Naast de gemeentelijke sportaccommodaties kent onze gemeente voorzieningen in de openbare ruimte gericht op sportief bewegen. Bijvoorbeeld wandel- en fietspaden, maar ook trapveldjes, een trimbaan, een skatebaan en speelvoorzieningen. Dergelijke voorzieningen in de openbare ruimte zijn belangrijk voor inwoners die op individueel niveau (althans niet in verenigingsverband) willen bewegen en sporten.

Sinds 2009 heeft de gemeente Dongen een Speelruimtebeleidsplan[20]. Dit plan richt zich op Dongenaren van 0 tot 18 jaar. In het beleidsplan zijn afspraken opgenomen voor veiligheid en beheer, richtlijnen voor het reserveren van speelruimte bij nieuw te realiseren woonwijken of projecten, voor de inrichting en voor het betrekken van inwoners bij het inrichten van speelruimte.

Op recreatief gebied is Dongen aangesloten bij het fietsknooppuntensysteem en het wandelknooppuntenssysteem. Dit zijn regionale netwerken van wandel- en fietsroutes, gericht op recreatieve en sportieve activiteiten. Wat betreft fietspaden heeft de gemeente Dongen zich geconformeerd aan regionale kwaliteitscriteria, wanneer fietspaden worden vervangen of opnieuw worden aangelegd. Deze criteria zijn gericht op veiligheid en comfort. Op schoolroutes en bij regionale verbindingen is extra aandacht voor fiets- en wandelpaden.

[20] Speelruimtebeleidsplan, Gemeente Dongen, 2009,

Hoofdstuk 10 Overzicht beslispunten

Hieronder ziet u de beslispunten die voorliggen aan de raad opgesomd. In hoofdstuk 11 volgen de actiepunten die per onderwerp zijn gerubriceerd.

Beslispunten
1. De Sportfederatie Dongen is de officiële gesprekspartner voor de gemeente Dongen op het gebied van sport.
2. De uitvoering van de Sportnota gebeurt via een jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma.
3. In de periode 2013-2016 de combinatiefunctie sport in het onderwijs en de naschoolse opvang ingzetten onder de volgende voorwaarden: - De combinatiefunctionaris sport brengt Dongense sporten onder de aandacht in het onderwijs en de naschoolse opvang; - De combinatiefunctionaris sport stimuleert samenwerking tussen sportverenigingen en het onderwijs en maatschappelijke organisaties; - De partners dragen bij aan de benodigde cofinanciering; - Er wordt geen extra gemeentelijk budget vrijgemaakt voor de combinatiefuncties;De wijze van inzet van de combinatiefunctionaris sport wordt jaarlijks opnieuw afgewogen in het uitvoeringsprogramma.
4. De gemeente zet actief in op het stimuleren van sport en bewegen, alsmede op sportpromotie.
5. De gemeente zet in op zoveel mogelijk multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties, het benutten van mogelijkheden tot clustering van voorzieningen en het verhogen van de bezettingsgraad van de aanwezige accommodaties.
6. Uitspreken dat ernaar wordt gestreefd dat in 2014 alle Dongense buitensportaccommodaties zijn verzelfstandigd.
7. Uitspreken dat ernaar wordt gestreefd dat in 2016 alle buitensportaccommodaties zijn geprivatiseerd.
8. Investeringssubsidies ten behoeve van nieuwbouw of uitbreiding van bestaande sportaccommodaties worden stopgezet.

Tabel 3 Beslispunten

Hoofdstuk 11 Uitvoering

11.1 Jaarlijkse uitvoering van de nota

Aan het eind van de hoofdstukken 4, 5, 6, 7 en 8 staan de actiepunten per onderwerp opgesomd. Deze actiepunten zullen worden vertaald in concrete afspraken tussen de gemeente en haar partners. Onder partners verstaan wij ten eerste de Sportfederatie, maar ook individuele verenigingen, maatschappelijke partners, het onderwijs en kinderdagopvang. Om flexibel en adequaat in te kunnen spelen op diverse ontwikkelingen, is ervoor gekozen de uitvoering geen onderdeel uit te laten maken van deze kadernota maar op te nemen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma.

11.2 Overzicht van actiepunten

In tabel 4 tot en met 8 staat de Actiepunten per hoofdstuk opgesomd. Daarachter staat het verwachte moment van uitvoering van het actiepunt. Zoals gezegd worden de definitieve jaarlijkse prioriteiten afgestemd met de leden van de Sportfederatie. Deze prioriteiten worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma en deze wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Onderstaande tabellen zijn bedoeld ter indicatie: de jaarlijks vast te stellen prioriteiten zijn leidend in de planning.

Actiepunten Versterken sportverenigingen	2013	2014	2015	2016
1 Minstens eenmaal per jaar organiseert de gemeente een forumavond sport in samenwerking met de Sportfederatie. De forumavond wordt gehouden aan de hand van een thema. Op de agenda van de forumavond staat in elk geval: - De vaststelling van de jaarlijkse prioriteiten. Voorstellen voor het uitvoeren van deze prioriteiten; - Samenwerking met maatschappelijke organisaties en ondersteuning van maatschappelijke organisaties op de agenda van een forumavond; - Afstemming van het sportieve aanbod in de gemeente Dongen.	x	x	x	x

Tabel 4 Verwachte fasering actiepunten Versterken sportverenigingen

Actiepunten Ondersteuning sporter	2013	2014	2015	2016
1 Sport- en beweegactiviteiten voor ouderen in samenhang bekijken, met SWOD, Stg. Open Bejaardenwerk 's Gravenmoer en de Dongense Sportfederatie.	x	x	x	x
2 Onderzoeken van mogelijkheden om sport en bewegen te stimuleren bij jongeren van 12 tot 18.	x			

Tabel 5 Verwachte fasering actiepunten Ondersteuning sporter

Actiepunten Sportpromotie	2013	2014	2015	2016
1 Voortzetten van de huldiging sportkampioenen in het Sportcafé.	X	x	x	x
2 Stimuleren sport en bewegen bij kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar door gemeentelijke coördinatie en deelname aan JOGG.	X	x	x	x
3 Voor sportpomotie blijven inzetten van reguliere communicatiemiddelen aangevuld met social media (waaronder Twitter).	X	x	x	x

Tabel 6 Verwachte fasering actiepunten Sportpromotie

Actiepunten Bevorderen van het gebruik van binnensportaccommodaties	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
1 In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs onderzoeken of clustering van de binnensportaccommodaties tot de mogelijkheden behoort.	x			
2 In samenwerking met Sportfederatie, gebruikers en beheerders van de binnensportaccommodaties onderzoeken of meer multifunctioneel gebruik van de binnensportaccommodaties mogelijk is en inventariseren wat ervoor nodig is om meer multifunctionaliteit te bereiken.		x		
3 In samenwerking met Sportfederatie, gebruikers en beheerders van de binnensportaccommodaties onderzoeken of verhoging van het aantal activiteiten en gebruikers in binnensportaccommodaties mogelijk is.		x		
4 Onderzoek afronden naar beheer en exploitatie sporthal De Salamander. Op basis van de uitgangspunten nieuwe afspraken in het uitvoeringsprogramma opnemen over beheer en exploitatie van De Salamander.	x			
5 Gebruikers betrekken bij beheer en schoonmaak van binnensportaccommodaties. Nieuwe afspraken opnemen in het uitvoeringsprogramma.	X			
6 Gebruikstarieven van binnensportaccommodaties meer kostendekkend krijgen. Wat betreft de hoogte van de tarieven wordt gekeken naar het niveau van gebruikstarieven in regiogemeenten. Om de concurrentiepositie te waarborgen wordt iedere vier jaar een benchmark gehouden in de regio .				x

Tabel 7 Verwachte fasering actiepunten Bevorderen van het gebruik van binnensportaccommodaties

Actiepunten Bevorderen van het gebruik van buitensportaccommodaties	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
1 Samen met de Sportfederatie en verenigingen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor multifunctioneel gebruik, clustering en verhogen van de bezetting van buitensportaccommodaties.		x		
2 Samen met sportfederatie en verenigingen onderzoeken welke taken wat betreft beheer, toezicht en onderhoud kunnen worden overgenomen door verenigingen.	x			
7.Per buitensportvereniging vaststellen welke stappen kunnen worden gezet naar verzelfstandiging respectievelijk privatisering.	x	x	x	X

Tabel 8 Verwachte fasering actiepunten Bevorderen van het gebruik van buitensportaccommodatie

Bijlage 1

Financiële kaders

De financiële situatie van de gemeente betekent voor de uitvoering van nieuw beleid dat er geen extra budget vrijgemaakt kan worden. Het financiële kader voor de Sportnota is het huidige budget minus de taakstellende bezuiniging. Naast puur financieel investeert de gemeente in het sportbeleid met het inzetten van ambtelijke capaciteit. De jaarlijks benodigde ambtelijke capaciteit wordt uiteengezet in het uitvoeringsprogramma.

De totale uitgaven van de gemeente Dongen aan sport zijn in 2012 netto begroot op 1,6 miljoen euro. Hier zijn onder andere subsidies, kapitaallasten, ambtelijke inzet, geprogrammeerd onderhoud in verwerkt, maar ook huurinkomsten en subsidie-inkomsten.

Voor 2013 moeten we rekening houden met de bezuinigingstaakstelling van € 81.000,--.

Subsidieprogramma

Het Subsidieprogramma 2013-2016 geeft sportverenigingen de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor vernieuwende activiteiten. Het subsidieplafond voor sport is jaarlijks € 16.353,-. In 2013 en 2014 geldt een suppletieregeling, waardoor een deel van de subsidie wordt aangewend voor projecten uit het oude Subsidieprogramma. Vanaf 2015 is het volledige bedrag beschikbaar voor aanvragen op basis van het Subsidieprogramma 2013-2016. Deze projectsubsidie kan worden aangevraagd voor activiteiten die zijn gericht op het versterken van sportverenigingen.

Taakstellende bezuiniging

De structurele taakstellende bezuiniging die de gemeenteraad heeft opgelegd aan het taakveld Sport en Sportaccommodaties, is in totaal € 105.000,-. In 2012 is de bezuiniging ingezet. De taakstelling is in de programmabegroting 2013 bijgesteld naar € 81.000,-- in 2013 oplopend tot € 105.000,-- vanaf 2014. Vanaf 2013 wordt de taakstellende bezuiniging meegenomen in het uitvoeringsprogramma en wordt dus in overleg met de Sportfederatie en specifieke verenigingen uitgewerkt.

Effectuering.

a. Het gymnastieklokaal aan de Schoolstraat wordt medio augustus 2013 gesloten. Dit levert voor 2013 een bedrag van € 12.000 op en daarna € 36.000.
b. De tarieven voor binnen- en buitensportaccommodaties worden gedurende een periode van vier jaar (2012 t/m 2015) jaarlijks met 4% extra verhoogd.
c. Door wijzigingen in de bedrijfsvoering is op personele lasten een bezuiniging te realiseren van € 10.000.
d. De onderhoudswerkzaamheden aan de buitensportaccommodaties wordt gedeeltelijk overgedragen aan de verenigingen. De bezuiniging hiervan wordt ingeschat op € 10.000
e. In 2012 zijn de tennisbanen De Biezen afgestoten. Dit levert op jaarbasis € 4.000 op.
f. Het Meerjaren onderhoudsplan sportaccommodaties is geactualiseerd. De uitwerking van de diverse besluiten (groot onderhoud van de Salamander is nog niet noodzakelijk en de inventaris behoeft nog niet vervangen te worden) leidt ertoe dat vanaf 2013 de storting in de reserve onderhoud structureel kan worden verlaagd met gemiddeld € 30.000. Het saldo wordt via de reserve sport administratief technisch verrekend.

Het totaal van de bezuinigingen voldoet daarmee aan de opgenomen taakstelling. Het resterende saldo wordt via de reserve sport (administratief technisch) verrekend.

Onderstaand is de financiële uitwerking van de bezuinigingen in schema weergegeven:

		2013	2014	2015	2016
Oorspronkelijke bezuinigingstaakstelling		81.000	105.000	105.000	105.000
a	Gymnastieklokaal Schoolstraat	- 12.000	- 36.000	- 36.000	- 36.000
Resteert nog in te vullen		**69.000**	**69.000**	**69.000**	**69.000**
b	Verhoging tarieven binnensport	- 6.000	- 10.000	- 14.000	- 18.000
	Verhoging tarieven buitensport	- 2.000	- 4.000	- 6.000	-8.000
c	Bedrijfsvoering	- 10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
d	Afstoten gemeentelijke taken buitensport	- 10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
e	Afstoten tennisbanen De Biezen	- 4.000	- 4.000	- 4.000	- 4.000
f	Onderhoudsreserve sport	- 37.000	- 31.000	- 25.000	- 19.000
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlage 2

Tarieven Buitensportaccommodaties seizoen 2012-2013
m.i.v. 1 augustus 2012

A. Tarieven buitensporten:

1. Voetbal:
   Het tarief bedraagt voor:

a.	voetbalvereniging " Dongen " (40.027 m2- 7800m2) incl. reductie 50% voor het gebruik van de voetbalaccommodatie op sportpark "De Biezen";	€	5.430,- per jaar
b.	gebruik kunstgrasveld sportpark De Biezen	€	9.585,- per jaar
c.	voetbalvereniging " D.V.V.C." (32.665 m2) voor het gebruik van de voetbalaccommodatie op sportpark "Dongekant";	€	11.008,- per jaar
d.	voetbalvereniging "Olympia '60" (24.310 m2) voor het gebruik van de voetbalaccommodatie op sportpark "Crispijn";	€	8.192,- per jaar
	voor het gebruik van het Hertog – Jan veld voor trainingen en wedstrijden conform b. en w. besluit 7 nov. 2006 uitbreiding / vervanging verlichting Hertog –Jan veld	€	2.437,- per jaar
e.	voetbalvereniging " O.N.I." (25.950 m2) incl. reductie 50% voor het gebruik van de voetbalaccommodatie op sportpark 't Wiel";	€	4.373,- per jaar
f.	incidenteel gebruik van een veld per uur,		
	- exclusief gebruik kleedaccommodatie	€	8,70
	- inclusief gebruik kleedaccommodatie	€	12,50

2. Paardensport:
   Het tarief voor het gebruik van Manege "Crispijn" bedraagt € 378,00 per jaar.
   Het tarief voor het gebruik van Manege "De Gaasjes" bedraagt € 378,00 per jaar.

B. Tarieven binnensporten seizoen 2012-2013:

1. Sporthal "De Salamander": tarieven per uur:
   Het tarief bedraagt voor:

	"Dongense sporters"		"niet Dongense sporters" Dongense (tarief + 30%)	
a. gehele hal ma t/m vrij tot 19.00 uur en van 23.00 - 00.00 uur	€	31,50	€	41,00
b. gehele hal ma t/m vrij van 19.00 - 23.00 uur	€	38,50	€	50,10
c. gehele hal op zaterdag en zondag (basistarief)	€	35,-	€	45,50
d. halve hal ma t/m vrij tot 19.00 uur en van 23.00 - 00.00 uur	€	16,60	€	21,50
e. halve hal ma t/m vrij van 19.00 - 23.00 uur	€	20,20	€	26,30
f. halve hal op zaterdag en zondag	€	18,40	€	23,90
g. 2 kleedlokalen + wasgelegenheid zonder gebruik van de sporthal	€	5,25	€	6,80
h. gebruik kantine / vergaderruimte sportzaal De Gaasjes voor vergaderingen cursussen e.d.	€	12,10 (blok)	€15,70	(blok)
	€	4,10 p.u.	€	5,30 p.u.

i. Elke Dongense vereniging heeft- voor zover de bezetting van de hal dat toelaat- het recht één dag per seizoen van de gehele sporthal gebruik te maken voor sportactiviteiten tegen een korting van 25% op het geldende tarief, mits het gebruik minimaal 5 uren omvat.
k. Gebruik van de gehele hal gedurende de schoolvakantie, op maandag t/m vrijdag tussen 9.00 - 17.00 uur, voor het houden van jeugdtoernooien, de helft van het gebruikelijke tarief.
l. Overnachting in Salamander en gymzalen à € 5,70 p.p.

2. Gymnastieklokalen "De Otterdonk" en "De Schoolstraat" en sportzalen "De Wiel" en "De Gaasjes":

Het tarief per uur bedraagt voor:	"Dongense sporters"	"niet Dongense Sporters"'
	€ 12,50	€ 16,30

C. Onvoorzien:

In bijzondere gevallen waarin deze regeling niet voorziet – met name bij gebruik voor andere dan sportactiviteiten - is de beslissing ten aanzien van het te hanteren tarief voorbehouden aan burgemeester en wethouders.

Benchmark gebruikerstarieven omringende gemeenten

	Benchmark 2006			**Benchmark 2010**			**Benchmark 2011**	
	Sporthal	Gymzaal		Sporthal	Gymzaal		Sporthal	Gymzaal
Dongen	26.60	9.60		31.70	11.30		33.00	11.80
Geertruidenberg	30.-	11.96		40.00	13.00		45.00	15.52
Gilze en Rijen	32.-	11.30		36.00	12.05		36.00	12,50
Goirle	36.65	12.55					40.48	16.39
Oosterhout	44.5	11.50		52.15	13.40		40.80	14.-
Gemiddelde	33.95	11.38		39.96	12.44		39.06	14.04

Tabel 4 Benchmark tarieven

Bijlage 3

Literatuurlijst

- Evaluatie Sportnota 2006-2009, Gemeente Dongen, d.d. 21 september 2009
- GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Kinderen (0-11 jaar) 2011*
- GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Jongeren (12-18 jaar) 2011*
- GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Volwassen (19 -64 jaar) 2009*
- GGD Hart voor Brabant *Gezondheidsmonitor Ouderen (65 jaar en ouder) 2009*
- Job Vermeulen, 2010 *Sportnota 2011-2014, Een leven lang sporten in Dongen,*
- Programmabegroting Gemeente Dongen, 2012
- Rijkswebsites, oa www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws, combinatiefuncties
- Speelruimtebeleidsplan, Gemeente Dongen, 2009,
- Standpuntennotitie Accommodatiebeleid, Gemeente Dongen, besluit gemeenteraad, d.d. 7 juli 2011
- Subsidieprogramma, Gemeente Dongen 2013-2016
- WMO-beleidskader, Gemeente Dongen 2012-2015
- www.leergeld.nl
- www.jongerenopgezondgewicht.nl

Foto-credits

- Jan Stads
- Afdeling Communicatie, gemeente Dongen